

Fotoğraf: MUHSİN ARGÜN

Aile şirkettir ev de ofisi...

Hayatımıza mizah dergileriyle giren ressam **Bahadır Baruter** aile kurumundan karamsar ama zihin açıcı manzaralar çıkarmaya devam ediyor. Baruter ile yeni sergisi '**Evim Evim Güzel Evim**'i, didik didik ettiği 'aileyi' ve "**Öfke doluyum**" dediği gidişatı konuştuk... **Erman Ata Uncu S08**

Asık suratlı bir

Ressam Bahadır Baruter 'Evim Evim Güzel Evim' başlığı altında hazırladığı çarpıcı ama ürpertici resimleriyle bir kere daha 'aileyi' didik didik ediyor. "Evin içinde hep karanlık, zayıf bir nokta vardır" diyen Baruter'le bu hafta açılacak sergisi öncesi bir aradaydık.

ERMAN
ATA UNCU

erman.uncu@radikal.com.tr

Yataklarındaki gergedanın tepesinde yüzlerinde savaş boyalarıyla bekleyen çiftten 'kurban' edilecekleri evliliğe adım adım hazırlanan genç kadınlara... Hayatımıza mizah dergileriyle giren ressam Bahadır Baruter'in, başının hiç hoş olmadığı aile kurumundan çıkarttığı zihin acısı ama karamsar manzaralar devam ediyor. Yine x-ist'te açılacak sergisi 'Evim Evim Güzel Evim' öncesi Baruter'le buluştuk; aileyi, karamsarlığı ve tabii ki gidişatı konuştuk.

Son serginiz 'Senin Ailen Bir Yalan Yavrum' da aileyle ilgiliydi. 'Evim Evim Güzel Evim' de de aile odakta...

Bu öyle artık, benim için bundan çıkas yok. Çok zevkli bir konu. Bir kadın, bir erkek ya da bir çocuğun yan yana gelebildiği ya da ayrı ayrı resmedilebildiği fırsatlardan yararlanıyorum. O dramatik etki hoşuma gidiyor. Ev ve aile hayatımın da parçası gibi duruyor. Ama hayatımdan çok başkalarının hayatıyla ilgileniyorum. Çünkü böyle bir evim ve ailem yok.

Aile dışına çıkılmayacak mı?

İnsanı merkeze alan resimler yapmayı seviyorum.

Sadece figüratif bir seçim değil de aileyle ilgili bir meseleniz var gibi...

Tabii ki kişisel olarak çok büyük bir meselem yok. Zaten aile kurmadım. Evliyim ama karımla arkadaşız. Çocuğumuz yok, akrabalarından uzak, 25 yıldır flört ediyoruz, öyle diyeyim. Ama evlilikle, çocuk sahibi olmakla ilgili problemlerim, aykırı görüşlerim var. Evcil hayat, doğanın uzağına atılmış ve medeniyet haphishanele-

rinde sıkıştırılmış ruhlar benim için. Apartmanlar, evler, odalar... Karanlığın, bastırılmışlığın, yalnızlığın aile halindeki görüntüleri çok ilgimi çekiyor. Çünkü bunlar bize sunulan mutlu tablolardan çok farklı görüntüler.

Resimlerinizden ailenin, her koşulda mutluymuş gibi görünmesi zorunlu kılınan bir kurum olduğu sonucu çıkıyor sanki.

Ev de böyledir; en pahalı, en konforlu objelerle süslerisin. Ama içinde hep karanlık, zayıf bir nokta vardır.

Peki bu resimdekiler için bu kaptandan kurtulmanın bir yolu var mı?

Bir umut taşıyorum resimlerim. Çıkış yolu önermiyor. Bu kötünün kötüsü. İleride daha kötüsü de olabilir. Onları da severek gösterir, paylaşıyorum. Ama alternatif, aykırı bakışında bir öneri yok. Bu böyle ve bunun için kederimi göstermek istiyorum.

'Terbiye' başlıklı resminizde çocuk sahibi olmak bir külfet olarak tasvir ediliyor. Kendi ailenizin böyle bir yaklaşımı nasıl bulacağı sizin için hiç endişe konusu oldu mu?

Ailemden, yaptıklarımı tartışmayacak kadar uzagım. Hayal ettiğim dünyanın tipik bir konforu da bu. Aileme yaptıklarımın hesabını vermekten çocuklukta kurtuldum. O yüzden kimsenin bana yaptıklarımın hesabını vermesinin gerekmeceği bir aile kurdum, çocuksuz. Eşim de ben de böyle beklentiler yükleyemiyorum.

Bu seride kadın daha ön planda...

Kadın merkezde çünkü ev, kadınısıyonları olan bir yapıdır. Kadın ev, ev kadın demektir. Yuvayı dışı kus yapar şablonu haklıki bir şey. Aynı kadını da ev gibi güvenliğimi, konforunu ön planda tutan iki ayrı ruhtur. Birisi mekân, diğeri insan olarak. İkisi de eşit kaygılara sahip tedirginlik yapılarıdır. Komplikedir. İkisinin de mutfağı, banyosu, çocuk odası, ko-

cası, çocuğu, annesi, babası vardır... Kadının da ruhunda seperatörleri vardır. O yüzden dışı kuslar burada ön planda. Her zaman gördüğümüz o mutlu kadınlar degiller.

Erkek de bir tehdit unsuru mu?

Erkek çocukla birlikte evde korunmaya, kollanmaya muhtaç bir biçimde var ediliyor.

Ne kadar sürdü sergi hazırlığı?

Çok uzun. Birçok dezavantajım var. Obsesifim, mükemmeliyetçiyim. Çalışırken kendimi hırpalıyorum. Günde 15 saat çalışabiliyorum.

Çizdiğiniz mizah dergilerinde de bu ayrıntıcılık hissediliyordu. Haftalık periyodlarda nasıl mümkün oluyor böyle ayrıntılı çalışma?

Detaycı bir yaklaşım tam bana göre. Kenarı, kösesi, detayı, simetrisi, nüanslar... Bunlarla çok uzun süre vakit geçirip vedalaşamıyorum. Bu sergi bir ay sonra açılışaydı yine 11 resmin olurdu. Ama üzerlerine çok daha fazla saat çalışırdım.

Resimle vedalaşamamanın pek de avantaj olmadığı söylenir.

Dario (x-ist'in sahibi Dario Beskinazi), elimden aldığı zaman vedalaşmıyoruz. (Gülüyor)

Başbakan'ın 'en az üç çocuk' söylemi, kürtaj hakkına karşı yapılanlar, kadını daha da eve kapamaya yönelik bir devlet politikası olduğu kanısını uyandırıyor. Siz bu gidişatla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Tahmin edebileceğin gibi son derece karamsar ve öfke doluyum gidişata karşı. Karamsar insanların fikirleri çok ciddiye alınmaz. Ama ne diyeyim ki karamsarım, bittik. Ben bu entelektüel iklimde kuratılmış bir bölgede hissediyorum kendimi. Resim yapıyorum, şehirde değil, Bodrum'da yaşıyorum ve gelecek

felsefem var

Fotograf: MUHSİN AKGÜN

in için bir çocuk planım yok. Bana bir şey olmuyor. Ama kadın ve çocuğun hırpalandığı bir süreçteyiz. Çocuklar öldürülüyor, kadınlar da kapatılıyor.

Gezi'deki dayanışma ortamı da bir iyimserliğe yol açmadı mı sizde?

Hayır, pesimist, negatif beklentilerle dolu, asık suratlı bir felsefem var. Böyle olduğu için bu resimler, bu bakış, bu inceleme biçimi baskın oluyor. Dolayısıyla olumlu görünen hiçbir gelişme beni umutlandırmıyor. Bir ara umutlanır gibi olsam da yanılmım karşısında daha da büyük bir hayal kırıklığına döndü. İktidarın bazı badirelerden güçlenerek çıkması gibi, benim gibi umutlar taşıyan insanlar da aynı badirelerden

zayıflayarak çıktık

Bu karamsarlığınıza karşın mizah da resimlerinizin bir parçası.

İroni var yaptığım işlerde. Aslında en asık suratlı resimde bile önce komik bir şey yapar gibi giriyorum. Benim için komik aslında. Bir kadın ve bir erkeğin bir yatağın simetrik başuclarında yüzlerini boyamış bir şekilde, yataklarındaki dev gergedani kurban edecek pozisyonda saygı duruşunda beklemeleri kadar komik bir şey yok. Ama trajikomik. Oradaki cinsellik, evlilik metaforları bizi ağılatır ama beni güldürüyor. Yüzleştirici bir ironi... Özdeşlik kurarak durumlarımızla da yüzleşme hali... Mizahın başka bir yöntemle yaptığı şeyi resimde başka yöntemlerle yapıyorum. Bunu Picasso'da da Dalí'de de Van Gogh'da da görebilirim. İnsan niye odasını öyle resmeder. Ya da Munch'un 'Çığlık'ı bir karikatür.

Buradaki aile, evrensel bir kurum mu, yoksa Türk ailesi mi?

Evrensel. Tükettığımız kültürün evrensel yönleriyle bağdaşiyor. 50'lerden beri tarif edilmiş, planlanmış bir tüketim ideolojisinin ürünle-

rini hâlâ tüketmekteyiz. Amerikan ailesinin unsurları, Türkiye'de örnek alındı. Evrensel diye kastettiğim Batılı konfor ölçütleri. Dünyanın her yerinde aynı. Hollanda'da da Türkiye'de de resimlerimin aynısı alınır.

Gay evlilikleriyle çıkan alternatif aile modelleri aileye dair düşüncelerinizde değişikliğe yol açmadı mı?

Her şeyin alternatifi çok eğlenceli ve zihin açıcı. Bütün cinsel yönelimlerin kurumsallaşma biçimleri çok devrimci. Ama alternatif araba bile dört tekerlekli. Evliliğin alternatifi de o dört teker üzerinde gidiyor. Evliliğin alternatifi de kendisidir. Karşılıklı akitlerle ilgili problemim var. Her türlü alternatif, bir akit üzerine gelişiyorsa orada problem vardır. Benim konumum bile bir evliliklidir.

Bu akdin işe yaradığı durumlar olmur mu hiç?

Sadece, şirketlerde nasıl işe yararsa öyle yarayabilir yani bunun bir şirket olduğunun kabulüyle. Aile bir şirkettir, ev de ofisi... Böyle düşündüğümüz andan itibaren biz akdi kabul edebiliriz. "Ama birbirimizi seviyoruz" falan, tüm bunlar yalan kaçıyor.

Evcil hayat, medeniyet hapishanelerinde sıkıştırılmış ruhlar benim için. Karanlığın, yalnızlığın aile halindeki görüntüleri çok ilgimi çekiyor.

Neşeli adamlardan kork

Bu ayrıntılı ve karanlık çalışma biçiminiz sosyal hayata nasıl sirayet ediyor?

Benim sosyal hayatım yok. Dario'yla arada geziyoruz. Resimler bittikten sonra hafif bir hava alıyorum. Sonra yine bu. Millete hep gezen tozan, sosyal hayatı olan bir adammışım gibi geliyor. Ama benim sosyal hayatım burada. Neşeli adamlardan kork. Derinlerinde çok depresif ve melankoliklerdir. O yüzden o tutarsızlık çok doğal. Karamsar görünen adamlar da Matisse gibi suratsız, Klee gibi hiç güler yüzle fotoğraf çekirmemiş adamlar mesela, dünyanın en neşeli, pozitif çocuk resimlerini yapmıştır. Bu tezat, sanatın temellerinden biri. Benim gibi çok neşeli adamlarla daha rahat konuşabiliyorum, bir yerden sonra aynı şeye üzülüyor muyuz diye aynı noktayı yakalayabiliyoruz.

Eşiniz Mine Sögüt'ün yazdıkları da aynı karamsarlıkta...

O da öyle. Çok keyifli, pozitif görünüp son derece depresif, melankolik bir dünyayı da tarif edebiliyor. Biz buyuz.

Aileye bu bakışınızda kendi hayatınız ne kadar etkili? Otobi-yografik unsurlar hiç mi yok?

Otobi-yografik değil, çevremle ilgili gözlemlerim daha çok... Bir ev dekorasyon dergisini okuyam, bir aile albümünü karıştırmam, reklam filmi izlemem yeterli... Sistemle problemi olan bir insanım. Sistem ne zaman karşına çıkarsa onu didikleme, bir tabuyu tersine çevirmek kolay, hazır bir şey.

Bahadır Baruter. 'Evim Evim Güzel Evim', 30 Nisan - 24 Mayıs arasında Galeri x-ist'te.